

Muzea i Galerie

MUZEUM , GALERIE

MUZEUM IM. WŁADYSŁAWA ORKANA

Muzeum im. Wł. Orkana mieści się w wieży - dzwonnicy, zabytkowego, modrzewiowego kościoła z 1606 roku. Placówkę uroczyście otwarto dla zwiedzających w sierpniu 1936 r. Muzeum organizowano osiem lat (od 1928 r. do 1936 r.), a inicjatorami byli członkowie Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego - Oddział Rabka. Ekspozycje muzealne ukazują nam dorobek materialny i duchowy Podhalańców, Zagórzan, Kliszczaków, Babiogórców i Górali Białych. Większość zgromadzonych przedmiotów pochodzi z XIX oraz XX wieku i odznacza się ogromnym bogactwem treściowym i artystycznym.

W pięciu pomieszczeniach - salach i korytarzu, w niepowtarzalnym klimacie prezentowane są, uporządkowane tematycznie zbiory ukazujące dawny świat górali zamieszkujących Beskidy. W czterech salach mieszczą się ekspozycje poświęcone sztuce, ubiorowi, rzemiosłu wiejskiemu i gospodarce. W dziale poświęconym sztuce znajdują się m.in. rzeźby Chrystusa, Matki Boskiej i Świętych - Jana Nepomucena i Marii Magdaleny o barokowym charakterze, figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVI wieku oraz postacie Chrystusa Frasobliwego. Ekspozycje te, są częścią jednej z najbardziej znanych kolekcji Świątków Frasobliwych w Polsce.

Malarstwo reprezentują obrazy o tematyce religijnej malowane na szkle, desce, płótnie i papierze.

Strój - zabytkowe, XIX i XX wieczne ubiory górali podhalańskich i Zagórzan, wzory parzenic, oraz narzędzia do obróbki lnu i wełny, to tylko niektóre z arcyciekawych eksponatów znajdujących się w sali stroju.

Rzemiosło wiejskie - w tym dziale prezentowane są słynne na całe Karpaty wyroby rabczańskich garncarzy (misy, garnki, dzbany, rynki, dwojaki, trojaki oraz zachwycające swym niezwykle wysokim poziomem artystycznym kropielniczki), zabytkowe fotografie ilustrujące cykl wyrobu naczyń glinianego oraz narzędzia związane z ciesielstwem, tokarstwem, bednarstwem i warsztat wiejskiego szewca.

W sali poświęconej gospodarce znajdują się narzędzia łowieckie, wyposażenie szałas pasterskiego, w tym przedmioty do przerobu mleka owczego na sery (kotlik, ferule, chochle, formy do wyrobu oszczypków, etc.), żarna, pługi i naczynia gospodarcze.

Wnętrze korytarza wypełniają ekspozycje związane z obrzędami: turoń, szopka i gwiazdy kolędnicze, pająk - przedmioty przypominające Boże Narodzenie; palmy wielkanocne, kołatka i dziad śmigusny, które przypominają o dawnych zwyczajach wielkanocnych. Oprócz wspo-mnianych zabytków na uwagę zasługują również znajdujące się tutaj instrumenty muzyczne, zabawki i rzeźba ludowa oraz zdjęcia Władysława Orkana i jego matki, a także dwa pastele autorstwa piewcy Górców.

Organizowane przez Muzeum wydarzenia mają zróżnicowany charakter. Muzeum organizuje imprezy poświęcone kulturze regionu, które mają dla niego kluczowe znaczenie. Ukazują one piękno i złożoność góralskiej kultury (poprzez prezentację literatury, poezji, tańca, śpiewu, muzyki, sztuki, rzemiosła oraz prelekcje i warsztaty – te ostatnie prowadzone przez ludowych twórców) i nierzadko prawie całkowicie zapomniane zwyczaje związane z kalendarzem chrześcijańskim, z rytmem pór roku (np. procesja z drewnianą rzeźbą Chrystusa na osiołku w Niedzielę Palmową; zwyczaje związane z Wielkim Tygodniem: np. poświęcenie watry, palenie goginek; obrzędy sobótkowe).

Na uwagę zasługują tutaj: Konkurs Palm Wielkanocnych (jeden z najstarszych konkursów tego typu w Polsce, odbywający się co roku w Niedzielę Palmową, któremu towarzyszą kramy wielkanocne) i „Wielka Sobota w Muzeum” (od kilku lat organizowana w Wielką Sobotę przy modrzewiowym kościółku) – jest to prezentacja starych zwyczajów wielkanocnych (w tym: przepędzenie zła, poświęcenie watry z goginkami, poświęcenie wody) połączona ze święceniem pokarmów.

W sezonie wiosenno-letnim odbywają się na terenie zabytkowego kościółka – muzeum wystawy poświęcone żyjącym i nieżyjącym, ważnym dla regionu postaciom kultury i sztuki.

Latem, głównie w lipcu, organizowane są koncerty muzyki klasycznej (organowe, skrzypcowe, etc.) oraz jazzowe.

Stałym elementem letnich wydarzeń jest „Jarmark w Muzeum” (organizowany 22 lipca w parafialny odpust Marii Magdaleny) łączący prezentacje warsztatowe ludowych twórców z formułą jarmarku wyrobów tradycyjnych i występami zespołów regionalnych.

Ponadto pod koniec roku (w grudniu) organizowana jest czasowa ekspozycja poświęcona zwyczajom związanym z okresem Bożego Narodzenia.

Muzeum im. Wł. Orkana, ul. Orkana 2, tel. 18 26 76 747, biuro 18 26 76 289,

www.muzeum-orkana.pl

Dom Władysława Orkana „Orkanówka”, Poręba Wielka

Info na stronie www.muzeum-orkana.pl Muzeum im. Wł. Orkana oferuje warsztaty regionalne.

Oferta skierowana jest do uczestników zielonych szkół, pensjonatów, domów wypoczynkowych oraz wszystkich chętnych w grupach zorganizowanych, a także do rodziców z dziećmi.

1. „Malarstwo na szkle”. Warsztaty mają na celu zapoznanie dzieci, młodzieży i dorosłych z tradycyjną techniką malarską, kultywowaną na Podhalu od pokoleń, a także przybliżenie uczestnikom warsztatów kultury góralskiej. W trakcie zajęć odbywa się krótki wykład na temat techniki malarstwa i jej roli w codziennym życiu ówczesnych górali. W części praktycznej uczestnicy warsztatów malują obraz na szklanej tafli przy użyciu farb wodnych.
2. Malarstwo patronowe – w trakcie zajęć uczestnicy mają okazję zapoznać się z historią i zagadnieniami technicznymi malarstwa patronowego.

W trakcie zajęć przewidziane jest omówienie przykładów tego typu polichromii w wybranych, drewnianych świątyniach Małopolski w: Dębnie Podhalańskim, Łopusznej, Harkłowej, Lipnicy Murowanej, Bochni i Binarowej.

Część praktyczna: przenoszenie wzorów z szablonów na kartkę papieru i wypełnienie tychże farbami lub kredkami albo malowanie gotowych wzorów (motywy ludowe) przeniesionych na płytkę szklaną.

3. „Detal w architekturze drewnianej Podhala i Beskidów” – warsztaty mają na celu zapoznanie z charakterystyczną dla Podhala i Beskidów architekturą drewnianą i jej detalem oraz zdobnictwem.

Warsztaty podzielono na dwa etapy: teoretyczny (wykład na temat regionalnego budownictwa drewnianego, historia i wybrane zagadnienia na przykładzie zabytkowego kościołka p.w. Marii Magdaleny w Rabce, w którym mieści się Muzeum im. Wł. Orkana, omówienie tematu „Szlak Architektury Drewnianej”, opis i przykłady detalu architektonicznego) i praktyczny (wybór detalu architektonicznego, przygotowanie stanowiska pracy, praca indywidualna uczestnika zajęć – rysunek ołówkiem i pastelami, pomoc prowadzącego, omówienie prac).

Uwaga: warsztaty prowadzone tylko w sezonie wiosenno-letnim i wczesnojesiennym na terenie zabytkowego kościołka – muzeum.

4. „Kwiaty z bibuły” – warsztaty mają na celu zapoznanie uczestników

z tradycyjną, przekazywaną z pokolenia na pokolenie techniką wykonywania kwiatów z bibuły, wykorzystywanych do strojenia palm wielkanocnych, kapliczek przydrożnych, kościołów, czy też domostw.

Zajęcia mogą być prowadzone jednorazowo lub cyklicznie. Składają się z części teoretycznej (wykładu na temat sposobu wykonywania zdobień, sposobów łączenia poszczególnych elementów, najczęściej stosowanego wzornictwa, możliwości wykorzystania papierowych elementów, a także omówienia zwyczajów związanych z Niedzielą Palmową i samą techniką wykonywania palm wielkanocnych) i praktycznej (wykonywania szablonów poszczególnych elementów, wyboru odpowiednich rozmiarów i kolorystyki, zapoznania ze sposobami łączenia użytych materiałów i kompozycją oraz omówienia wykonanych na zajęciach prac).

5. „Boże Narodzenie w góralskiej chacie” – warsztaty mają na celu zapoznanie z tradycjami związanymi z obchodami świąt Bożego Narodzenia (wykład) i poglądowym przedstawieniem technik wykonywania ozdób na podłaznicę. Zajęcia prowadzone jednorazowo, tylko w okresie zimowym (od Bożego Narodzenia do końca okresu ferii zimowych w Polsce).

Zajęcia odbywają się u organizatora lub na życzenie klienta istnieje możliwość dojazdu pracowników muzeum na miejsce zakwaterowania grupy (w Rabce-Zdroju lub okolicy), materiały plastyczne zapewnia Muzeum.

Informacje na temat warsztatów u Organizatora – Muzeum im. Wł. Orkana, ul. Sąddecka 6, tel. 18 26 76 289

Terminy do uzgodnienia (z co najmniej kilkudniowym wyprzedzeniem), czas trwania zajęć ok. 1 - 1,5 h.

GALERIA AUTORSKA EWY ŁACZEK-DALEKI

Artystka wychowała się w Krakowie a z wyboru jest mieszkanką Rabki-Zdroju. Tu powstały jej najlepsze obrazy i ukształtował się jej artystyczny wizerunek. Jest artystką wszechstronną - lubi olej, pastele, akwarelę

i rzeźbę. Tematyka prac to pejzaże gorczańskie i tatrzańskie, kwiaty, portret, architektura, martwa natura, rzeźby ceramiczne oraz w drewnie polichromowanym.

W galerii można oglądnąć bogatą kolekcję prac artystki.

Galeria Autorska, ul. Kręta 3, tel. 18 26 77 915

www.laczek-daleki.netgaleria.pl

GALERIA „POD LILIANNĄ”

W jednej z najstarszych rabczańskich willi, „Lilianie” (1880 r.), mieści się galeria rabczańskich twórców. Swoje prace wystawiają tu artyści prezentujący m.in. rzeźbę, wyroby ceramiczne, garncarskie, obrazy

malowane na szkle, bibułkarstwo, hafty i wyszywanki, metaloplastykę. Część artystów podczas pełnionych dyżurów pracuje na miejscu, więc można podpatrywać, jak powstają ich dzieła. Można się tu także umówić na lekcje garncarstwa, malowania na szkle, bibułkarstwa, rzeźby w drewnie, decoupageu, haftu i inne. Z lekcji tych chętnie korzystają rodzice przyprawiający pod „Liliannę” swe pociechy oraz grupy dzieci i młodzieży przebywające w sanatoriach, na zimowiskach i zielonych szkołach (do 25 osób). Artyści uczestniczą w kiermaszach i targach na terenie Małopolski, promują sztukę podhalańską za granicą kraju.

Galeria „Pod Lilianną”, ul. Nowy Świat 1, czynna codziennie od godz. 11.00 do 17.00. Umawianie grup, informacje - MOK, tel. 18 26 76 626.

MUZEUM GÓRALI I ZBÓJNIKÓW

To wyjątkowe miejsce, do którego powinien trafić każdy odwiedzający Rabkę-Zdrój. Ekspozycja poświęcona jest góralom zamieszkującym okoliczne góry i zbójnikom karpackim; zadowolili osoby w każdym wieku. To jedyna nowoczesna, interaktywna i multimedialna wystawa

o tej tematyce w Małopolsce. Młodszy będą mogli doświadczalnie poznać jak dawniej radzono sobie z codziennymi czynnościami. Wejdą również w świat zbójników, gdzie czekają skarby do odkrycia – wytrwali zdobędą Odznakę Tropicielea Zbójników.

Starsi poczują klimat zabytkowej chałupy góralskiej, zobaczą ekspozycję etnograficzną wzbogaconą o ciekawe multimedia. Poznają też nietuzinkową twórczość Jana Fudali – Jaśka z Gorców. Ponieważ zwiedzanie ma być przygodą i przyjemnością, przemierzą teren idąc szlakiem humoru góralskiego z rysunkami m.in. Zygmunta Pytlika.

Wszystko to w malowniczym miejscu nad brzegiem Raby: w zabytkowej chałupie góralskiej, zamku gdzie słychać zbójnicze ciupagi, kolibie Śleboda, gorczańskim szałasie pasterskim wciąż pachnącym oscypkami oraz wśród malowniczych kapliczek, przy dzwonnicy i lochach zbójniczych.

Muzeum Górali i Zbójników, ul. Sądecka 4, tel. 795 222 925.

www.muzeum-zbojnikow.pl

SKANSEN TABORU KOLEJOWEGO

W Chabówce (ok. 2 km od centrum Rabki) otwarty został w 1994 r. Skansen Taboru Kolejowego. Mieści się na terenie dawnej parowozowni, wybudowanej w czasie II wojny światowej.

Słynie z najliczniejszej i jednej z najciekawszych kolekcji eksponatów normalnotorowych i wąskotorowych związanych z historią kolejnictwa na ziemiach polskich. Na kilku torach urządzono ekspozycję zabytkowych, wycofanych z ruchu parowozów, lokomotyw elektrycznych i spalinowych, wagonów osobowych, pocztowych, pługów, żurawi i innego taboru specjalnego, pozostawiając urządzenia umożliwiające zaopatrzenie czynnych eksponatów w węgiel i wodę oraz czyszczenie paleniska.

W skansenie można na bieżąco realizować zamówienia na uruchamianie pociągów retro z programem dostosowanym do potrzeb Klienta oraz wynajmować tabor do realizacji zdjęć filmowych zgodnie z realiami historycznymi - z wynajmu korzystano przy produkcji filmów m.in. „Lista Schindlera”, „Przedwiośnie”, „Przygody dzielnego wojaka Szwejka”, „Karol”, „Katyń”.

W budynku administracyjnym znajduje się stała wystawa poświęcona historii kolei w rejonie Chabówki ze szczególnym uwzględnieniem parowozowni pełniącej dziś rolę skansenu. Prowadzona jest również sprzedaż wydawnictw hobbystycznych i pamiątek.

W weekendy, w okresie letnim skansen organizuje przejażdżki pociągami retro. Odbywają się według obowiązującego rozkładu jazdy na atrakcyjnych turystycznie trasach:

- Chabówka - Mszana Dolna
- Chabówka • Chabówka
- Dobra koło Limanowej
- Chabówka • Chabówka
- Zakopane - Chabówka.

Podróż zabytkowym pociągiem zestawionym z lokomotywy parowej

i wagonów sprzed 70 lat to dla wszystkich pełna niezapomnianych wrażeń, niepowtarzalna forma atrakcyjnego wypoczynku.

Skansen oferuje również 50 miejsc noclegowych w pokojach 2,3,4- osobowych. Do dyspozycji gości jest kuchnia, sala kominkowa, świetlica, plac zabaw dla dzieci, grill.

Skansen Taboru Kolejowego

w Chabówce, tel. 18 26 76 200,

wew. 345, 366.

Zwiedzanie od godz. 7.00

do 19.00, możliwość wynajęcia przewodnika.

www.skansen.hg.pl